

Lite om perfekt participets form och användning

Thackston § 28, 29, 41, 53

Perfekt particip bildas genom att man lägger till ett betonat –e till preteritumstammen:

kard+e > karde

goft+e > gofte

raft+e > rafte etc.

Perfekt particip används på fyra olika sätt i persiska:

1. som ett adjektiv:

t.ex. šāxhā-ye pičide 'skruvformade horn' (från verbet pičidan 'snurra, vrida')
xers-e šekār-nakarde 'en oskjuten (ojagad) björn'

Ibland kan detta adjektiv användas självständigt som ett substantiv (substantiverat adjektiv).¹

t.ex. xers be morde kār-i nadārad 'björnar bryr sig inte om döda'

Det finns också exempel på perfekt particip som fungerar som adverb. I persiska är det ju vanligtvis ingen skillnad mellan adjektiv och adverb (om ni inte vet skillanden kan ni ta det lugnt just nu, vi går igenom den senare).

t.ex. rafte rafte 'sakta men säkert'

2. för alla handlingar utom den sista i en serie handlingar med samma subjekt. Här är användning av perfekt particip valfri och förekommer inte alls i talspråket. Perfekt particip kan ersättas av en TAM-form som då måste vara samma TAM-form som på det sista verbet.

t.ex. barzegarān gandom-rā avval derō karde xarman mikonand
'först skördar bönderna vetet och sen lägger de det i högar'
(kunde också skrivits: barzegarān gandom-rā avval derō mikonand, ba'd xarman mikonand)

¹ Det kan man göra i svenska också, t.ex. man måste ta hand om **sina gamla**, det är viktigt att **de unga** kommer in på arbetsmarknaden

ān ke bālā-ye deraxt bud pāyin āmade az rafiq-aš porsid
'han som var uppe i träder kom ner och frågade sin kompis'
(kunde också skrivits: ān ke bālā-ye deraxt bud pāyin āmad va az rafiq-aš
porsid)

eller tvärtom:

lākpošt-i o xarguš-i dar šahrā be ham residand, rafiq-e rāh šodand
'en hare och en sköldpadda möttes i ödemarken och slog följe (blev
vägkamrater)
(kunde också skrivits: lākpošt-i o xarguš-i dar šahrā be ham reside rafiq-e rāh
šodand)

3. för att bilda de två TAM-formerna perfekt indikativ § 29 och pluskvamperfekt § 41
(samt några andra TAM-former som vi ännu inte gått igenom)

t.ex. šoxm karde and 'de har plöjt'
šenide bud 'han hade hört'

4. för att bilda passivum (kommer på termin 2)